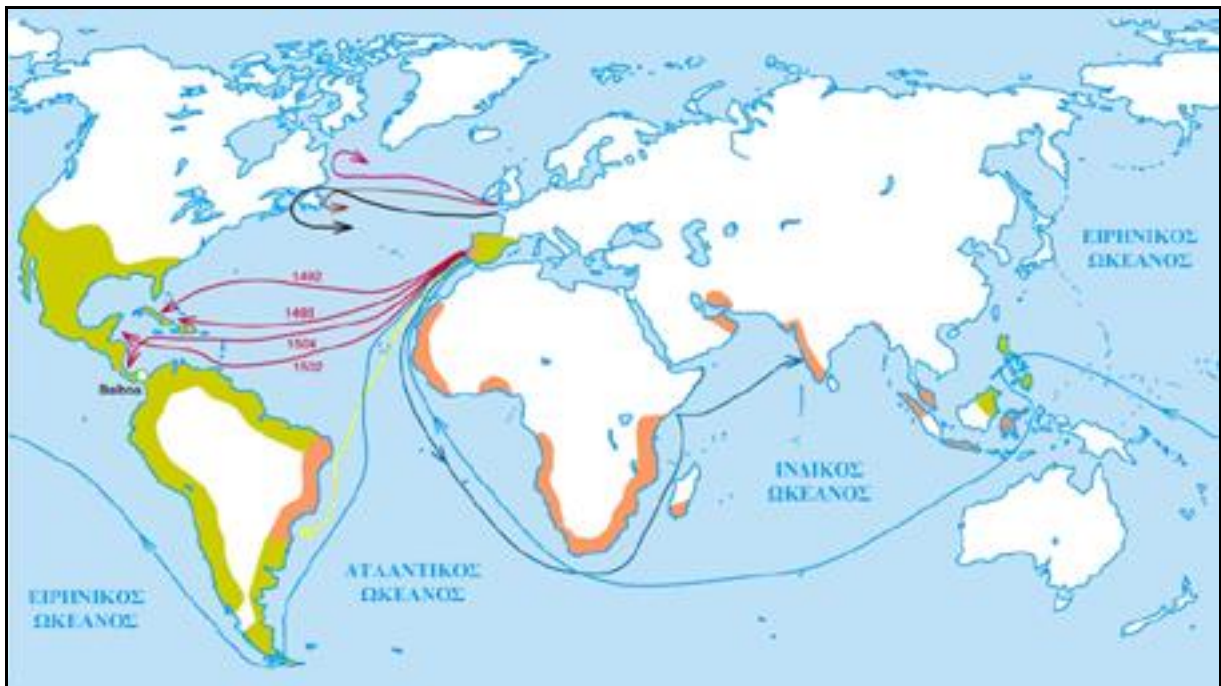

Τάσος Ανθουλιάς

Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΩΝ

Η Εποχή των Ανακαλύψεων είναι η Ευρωπαϊκή ιστορική περίοδος από τον 15ο αιώνα ως τον 18ο αιώνα όταν οι εκτεταμένες υπερπόντιες εξερευνήσεις αναδείχθηκαν σε ισχυρό παράγοντα του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2023

Οι Πορτογάλοι ξεκίνησαν να εξερευνούν συστηματικά τις ακτές της Αφρικής στον Ατλαντικό Ωκεανό από το 1418 υπό τη χορηγία του Πρίγκιπα Ερρίκου του Θαλασσοπόρου. Με την καθοδήγηση του Ερρίκου αναπτύχθηκε ένα νέο είδος ελαφρύτερου πλοίου, η караβέλα, η οποία μπορούσε να ταξιδεύει γρηγορότερα και για μεγαλύτερο διάστημα χωρίς ανεφοδιασμό και ήταν πολύ ευκίνητη.

Το 1488 ο Βαρθολομαίος Ντιάζ έφτασε στον Ινδικό Ωκεανό πραγματοποιώντας τον περίπλου της Αφρικής. Ήταν ο πρώτος Ευρωπαίος που ανακάλυψε το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας.

Το 1492 οι Καθολικοί Μονάρχες της Καστίλης και το Στέμμα της Αραγωνίας χρηματοδότησαν το σχέδιο του Χριστόφορου Κολόμβου να φτάσει στις Ινδίες από τα δυτικά διασχίζοντας τον Ατλαντικό. Έφτασε σε μια μέχρι τότε άγνωστη στους Ευρωπαίους ήπειρο η οποία τελικά έμεινε γνωστή ως η Αμερικανική Ήπειρος.

Η πρώτη οπτική επαφή με τη στεριά έγινε στις 12 Οκτωβρίου του 1492, και ο Κολόμβος ονόμασε το νησί (ένα από τις σημερινές Μπαχάμες) Σαν Σαλβαδόρ, το οποίο πίστευε ότι ήταν μέρος των Δυτικών Ινδιών.

Ο Κολόμβος εξερεύνησε τις βορειοανατολικές ακτές της Κούβας όπου έφτασε στις 28 Οκτωβρίου.

Στις 5 Δεκεμβρίου έφτασε στις βόρειες ακτές της Ισπανιόλας. Ο Κολόμβος άφησε 39 άντρες πίσω του και ίδρυσε τον οικισμό του Λα Ναβιδιάδ στη σύγχρονη Αϊτή.

Για να αποφευχθεί ο επερχόμενος πόλεμος μεταξύ της Πορτογαλίας και της Καστίλης υπεγράφη η Συνθήκη της Τορδεσίγιας η οποία χώριζε τον πλανήτη σε δύο ζώνες προς εξερεύνηση, όπου σε κάθε μία από τις δύο ζώνες η Καστίλη ή η Πορτογαλία αντίστοιχα είχαν το αποκλειστικό δικαίωμα να διεκδικούν τις περιοχές που ανακαλύπτονταν.

Το 1498, μια Πορτογαλική αποστολή υπό τις εντολές του Βάσκο ντα Γκάμα έφτασε στην Ινδία πραγματοποιώντας τον περίπλου της Αφρικής, θέτοντας έτσι την αρχή στο απευθείας εμπόριο με την Άπω Ανατολή.

Σύντομα οι Πορτογάλοι έπλευσαν ακόμα πιο ανατολικά, φτάνοντας το 1512 στο αρχιπέλαγος της Ινδονησίας Μαλούκου, όπου βρίσκονται τα νησιά με τα περίφημα μπαχαρικά: το γαρίφαλο και το μοσχοκάρυδο.

Και ένα χρόνο αργότερα οι Πορτογάλοι έφτασαν στην Κίνα.

Το 1522 με τη βοήθεια του Βασιλιά της Ισπανίας ο Φερδινάνδος Μαγγελάνος πραγματοποιεί τον πρώτο περίπλου της Γης τεκμηριώνοντας έτσι τη σφαιρικότητά της. Ο Μαγγελάνος ονόμασε Ειρηνικό τον μεγάλο ωκεανό γιατί όταν τον πέρασε τον βρήκε πολύ ήσυχο (mar pacífico).

Από το 1495, οι Γάλλοι και οι Άγγλοι και πολύ αργότερα, και οι Ολλανδοί εισέρχονται στην κούρσα των εξερευνήσεων και της αποικιοκρατίας, αψηφώντας το Ιβηρικό μονοπώλιο στο θαλάσσιο εμπόριο και εξερευνώντας νέους θαλάσσιους δρόμους.

Οι πρώτες Αγγλικές εξερευνητικές αποστολές (με τον Τζοβάννι Καμπότο το 1497 στον βορρά). Στη συνέχεια οι Γαλλικές αποστολές στη Νότιο Αμερική και αργότερα στη Βόρειο Αμερική. Μετέπειτα στον Ειρηνικό Ωκεανό γύρω από τη Νότιο Αμερική, αλλά τελικά ακολουθώντας το παράδειγμα των Πορτογάλων, γύρω από την Αφρική στον Ινδικό Ωκεανό.

Άγγλοι ανακαλύπτουν την Αυστραλία το 1606, τη Νέα Ζηλανδία το 1642.

Και τη Χαβάη το 1778.

Η Εποχή των Ανακαλύψεων δεν αναφέρεται μόνο σε θαλάσσιες και υπερπόντιες ανακαλύψεις. Μεταξύ των ετών 1580 και 1640 οι Ρώσοι εξερευνούν και καταλαμβάνουν σχεδόν ολόκληρη τη Σιβηρία καθώς και την Αλάσκα στα 1730. Η Αλάσκα ανήκε στη Ρωσία μέχρι το 1867, οπότε και πουλήθηκε στις ΗΠΑ από τον τσάρο Αλέξανδρο Β΄ έναντι του ποσού των 7.200.000 δολαρίων.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις που ήταν σημαντικές για την Εποχή της Εξερεύνησης ήταν η υιοθέτηση της μαγνητικής πυξίδας και η πρόοδος στον σχεδιασμό των πλοίων. Η πυξίδα ήταν μια προσθήκη στην αρχαία μέθοδο πλοήγησης βασισμένη σε παρατηρήσεις του ήλιου και των αστεριών.

Τα πλοία μεγάλωναν σταδιακά σε μέγεθος, είχαν μικρότερες απαιτήσεις σε αριθμό πληρώματος και ήταν σε θέση να διανύουν μεγαλύτερες αποστάσεις χωρίς να χρειάζεται να σταματήσουν. Όλα αυτά μείωσαν σημαντικά τα έξοδα θαλάσσιας μεταφοράς αγαθών.

Ο Αμέριγκο Βεσπούτσι ήταν Ιταλός εξερευνητής, οικονομολόγος, θαλασσοπόρος και χαρτογράφος που απέδειξε ότι η Βραζιλία και οι Δυτικές Ινδίες δεν αποτελούν τις ανατολικές παρυφές της Ασίας, όπως αρχικά εικαζόταν από τα ταξίδια του Κολόμβου, αλλά ότι αποτελούσαν μια ξεχωριστή ήπειρο άγνωστη ως τότε στους Ευρασιάτες. Έτσι δόθηκε το όνομά του στην Αμερική, τη «Νέα Ήπειρο».

Ο αποικισμός της Αμερικής από τους Ευρωπαίους σε ευρεία κλίμακα ξεκίνησε λίγο μετά τα ταξίδια του Χριστόφορου Κολόμβου και του Αμέριγκο Βεσπούτσι. Η μετάδοση ασθενειών που μετέφεραν Ευρωπαίοι και Αφρικανοί σκότωσε το μεγαλύτερο μέρος των ιθαγενών κατοίκων της Βόρειας και της Νότιας Αμερικής, προκαλώντας μια μεγάλη μείωση του πληθυσμού κατά τον 16ο αιώνα. Οι ιθαγενείς και οι Ευρωπαίοι άποικοι ήρθαν σε σύγκρουση, με αποτέλεσμα τη γενοκτονία των ιθαγενών πληθυσμών. Οι πρώτοι Ευρωπαίοι μετανάστες έφτασαν στην Αμερική στο πλαίσιο αποστολών που οργανώθηκαν από τα ευρωπαϊκά κράτη προκειμένου να αποικίσουν τη νέα ήπειρο. Η μετανάστευση συνεχίστηκε με εντονότερους ρυθμούς, καθώς η Αμερική αποτέλεσε καταφύγιο για θύματα των θρησκευτικών διωγμών στην Ευρώπη αλλά και τόπος αναζήτησης οικονομικών ευκαιριών και πλούτου. Πολλοί ακόμα μεταφέρθηκαν στην Αμερική παρά τη θέλησή τους ως σκλάβοι ή κατάδικοι.